

Latvijas Republikas Grāmatvežu asociācija

Aspazijas bulvāris 5 – 434, Rīga, LV-1050, Latvija
T +371 67333227
lrga@lrga.lv | www.lrga.lv

**Valsts ieņēmumu dienestam
Finanšu ministrijai
Ekonomikas ministrijai**

Rīgā, 2021. gada 25. janvārī

Nr. 2501/2021-VP.1

IESNIEGUMS

Par Atbalstu algu subsīdijai

Cien. dāmas un god. kungji,

Uzņēmējiem un Darba ņēmējiem ir radušās problēmas piemērojot Ministru kabineta 2020. gada 10. novembra noteikumus Nr. 675 "Noteikumi par atbalsta sniegšanu nodokļu maksātājiem to darbības turpināšanai Covid-19 krīzes apstākļos" par novembra un decembra mēnesi, saistībā ar Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likumā, kas stājas spēkā ar 23.12.2020.

2020. gada 18. decembrī tika grozīts un 2020. gada 23. decembrī stājās spēkā Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma 15. panta punkts (2²) (turpmāk LIKUMA PUNKTS):

*"Ministru kabineta noteikto atbalstu, kas piešķirts par laiku no 2020. gada 9. novembra **nepilnu darba laiku strādājošu** darbinieku atlīdzības kompensēšanai (atbalsts algu subsīdijai), Valsts ieņēmumu dienests izmaksā darbiniekam, neieturot iedzīvotāju ienākuma nodokli un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Darba devējs, kuram piešķirts atbalsts algu subsīdijai, no aprēķinātās bruto darba samaksas veic valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu maksājumu (darba devēja daļu) un aprēķina un iemaksā budžetā valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas (darba ņēmēja daļu) un iedzīvotāju ienākuma nodokli, ņemot vērā, ka **atbalsts algu subsīdijai ir darbiniekam izmaksātās neto darba samaksas daļa**. Valsts ieņēmumu dienests informē darba devēju par darbiniekam izmaksātā atbalsta algu subsīdijai apmēru."*

kurā tika izmainīts tas, ka atbalsts algu subsīdijai ir darbiniekam izmaksātās neto darba samaksas daļa, kura jāiekļauj Darba devēja aprēķinātajā bruto darba samaksā, tādējādi darbinieks, kurš nostrādājis nepilnu darba laiku neiegūst pilnu darba samaksas apmēru – darbiniekam netiek līdz-subsidēts pilns atalgojums, kādu tas saņēmis pirms ārkārtējas situācijas ierobežojumiem.

Minētie grozījumi ir klajā pretrunā ar visiem iepriekš publiskajā telpā paustajiem skaidrojumiem un ir pretlikumīgi, jo tiek attiecināti uz jau izplānotu un realizētu darba resursu organizāciju **atpakalejošā periodā**, ir pretrunā ar Darba likumu (turpmāk DL), kā arī **groza atbalsta algu subsīdijas** (turpmāk AAS) sākotnējo **būtību un izpratni** par MK not. Nr. 675 "Noteikumi par atbalsta sniegšanu nodokļu maksātājiem to darbības turpināšanai Covid-19 krīzes apstākļos" noteikto **darba samaksas apmēru**.

AAS **būtības** skaidrojums 28.11.2020 tika publicēts MK noteikumu projekta "Noteikumi par atbalsta sniegšanu nodokļu maksātājiem to darbības turpināšanai Covid-19 izraisītās krīzes situācijas apstākļos" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā (anotācijā), novembra beigās arī citos avotos, kopš 30.11.2020 ir pieejams Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk VID) mājaslapā (<https://www.vid.gov.lv/lv/vid-uzsaks-pieteikumu-pienemsanu-dikstaves-atbalstam-un-atbalstam-alqu-subsidijai>):

"Atbalsts algu subsīdijai **nepilna laika darbiniekiem**: Algu subsīdija veidota, lai darbinieki, kas ārkārtējas situācijas ierobežojumu dēļ strādā nepilnu darba laiku, **varētu turpināt saņemt tādu atalgojumu, kā saņēma pirms tam**. Atbalsta pasākuma ietvaros darbinieks saņems atbalstu 50% apmērā no mēneša vidējās bruto darba samaksas par laiku no šī gada 1. augusta līdz 31. oktobrim, bet ne vairāk par 500 eiro. Savukārt darba devējam būs pienākums piemaksāt starpību starp algas subsīdiju un līdz šim saņemto **pilno darba samaksu**."

Ar 23.12.2020. pieņemto LIKUMA PUNKTU grozīta izpratne par darba samaksas apmēru MK not. Nr. 675 17. punktā "Darba devējam ir pienākums izmaksāt darbiniekam starpību starp šo noteikumu 16. punktā minētā saņemtā atbalsta apmēru un darba samaksas apmēru", līdz ar to AAS būtību, jo nepilna darba laika Darbiniekiem ar AAS piešķiršanu vairs netiek nodrošināta iespēja saņemt tādu atalgojumu, kā saņēma pirms tam, bet samazinātā apjomā par faktiski nostrādāto nepilno darba laika slodzi.

*(29.12.2020. VID Vadlīnijās par atbalsta algu subsīdijai sniegšanas kārtību Darba devējiem piemērā N. 25. skaidrots, ka Darba devējam ir pienākums norādīt faktiski aprēķināto algu, algu nodokļus aprēķināt no faktiski aprēķinātās algas un ir pienākums izmaksāt starpību starp saņemtā atbalsta apmēru un darba samaksas apmēru, t.i. starpību, kas ir aprēķināta no Darba devēja ziņojuma 4. ailē norādītajiem darba ienākumiem, atņemot VSAOI 11%, IIN un VID izmaksāto AAS, kas ir pretrunā ar 03.12.2020. VID Vadlīnijās par atbalsta algu subsīdijai sniegšanas kārtību darba devējiem piemērā Nr. 22. skaidrojumu: "Darba devējam ir pienākums izmaksāt darbiniekam starpību starp saņemto atbalstu algu subsīdijai un darba samaksas apmēru ("darba samaksas apmērs" - mēneša vidējā bruto darba samaksa par laikposmu no 2020. gada 1. augusta līdz 2020. gada 31. oktobrim.)".

Ar 23.12.2020. pieņemto LIKUMA PUNKTU Darba devējs ir spiests pārkāpt Darba likumu:

- 1) DL 74. pantu (2) "Darbinieka saistība uzskatāma par izpildītu un darba devējam ir pienākums izmaksāt šā panta trešajā daļā noteikto atlīdzību arī tad, ja darba devējs darbinieku nenodarbina vai arī neveic darbinieka saistības izpildījuma pieņemšanai nepieciešamās darbības (dīkstāve). Par dīkstāvi, kas radusies darbinieka vainas dēļ, viņš šo atlīdzību nesaņem", jo ir neiespējami nodrošināt darbiniekam, kuram līgumā noteikta pilna darba laika noslodze darba līgumā noteikto darba samaksu, jo piesakot darbinieku AAS jādeklarē faktiski nostrādātās nepilnās darba stundas un aprēķinu par faktiski nostrādāto darba laiku;
- 2) DL 69. pantu "Darba samaksas izmaksas laiks", jo darba devējam faktiski nav iespēja pārskaitīt darba samaksu par faktiski nostrādāto darba laiku darba līgumā noteiktajā datumā, jo jāgaida no VID informāciju par piešķirto AAS apjomu.

Tā kā LIKUMA PUNKTS stājās spēkā 23.12.2020., tas ir attiecināms tikai sākot no 23.12.2020. un nevar būt attiecināms par periodu no 09.11.-22.12.2020., jo Darba devēji jau ir noslēguši vai saplānojuši uzņēmējdarbību attiecīgi līdzšinējiem skaidrojumiem, kā arī VID nav varējis pilnībā ievērot LIKUMA PUNKTU ar atpakaļejošu datumu, piemēram, nav informējis Darba devēju par katra atsevišķa darbinieka izmaksātā atbalsta algu subsīdijai apmēru novembrī.

Par periodu 09.11.-22.12.2020. AAS jāattiecina atbilstoši primāri sniegtajai informācijai un skaidrojumiem, kā arī, lai nepārkāptu DL, AAS ir jāuzskata līdzīgi kā daļēja DĪKSTĀVE, par kuru netiek piemērots VSAOI un IIN, savukārt, Darba devējam ir pienākums izmaksāt algu par faktiski nostrādāto nepilno darba laiku, piemaksāt starpību starp algas subsīdiju un līdz šim saņemto pilno darba samaksu, ja tāda ir radusies.

Kopumā, pēc 23.12.2020. ir izveidojusies situācija, ka Darba ņēmēji, kuriem ārkārtas stāvokļa seku dēļ ir samazinājusies darba slodze un ienākumi tiek nostādīti nelabvēlīgākos apstākļos. Valsts, piešķirot 50% AAS no vidējās darba samaksas par laiku no šī gada 1. augusta līdz 31. oktobrim, caur darba devēja iemaksātiem algas nodokļiem valsts kasē, atgūst atpakaļ valsts budžetā līdz pat ~ 74% no AAS apjoma, ko izmaksājuši Darba ņēmējiem.

Lai nepilna darba laika strādājošo AAS atbilstu sākotnējam uzstādījumam- sniegtu kritiski nepieciešamo atbalstu krīzes skartajiem Darba devējiem, nepasliktinātu dzīves apstākļus un sociālo nodrošinājumu Darba ņēmējiem, jāizskata citi risinājuma varianti:

- 1) Atstājot to, ka AAS ir darbiniekam izmaksātās neto darba samaksas daļa, jāpalielina valsts **AAS daļa**- nosakot to **100 % apmērā no deklarētās mēneša vidējās bruto darba samaksas** par laikposmu no 2020. gada 1. augusta līdz 31. oktobrim, bet ne vairāk kā 500 (**1000 EUR**) *euro* kalendāra mēnesī. Šādā veidā samazinās vai neveidojas Darba devējam izmaksājamā starpība starp saņemtā atbalsta apmēru un aprēķinātā nepilna darba laika samaksas apmēru, savukārt, darba devējs piemaksā par līdz šim saņemto pilno darba samaksu. Valsts atbalsts kļūst nozīmīgs Darba devēja samaksas daļai, kā arī valsts caur nodokļiem saņem atpakaļ valsts kasē līdz pat 74% no izmaksātās AAS Darba ņēmējiem.
- 2) AAS pārsauc par samazinātas darba noslodzes atalgojuma **PABALSTU**, par kuru **nepiemēro IIN un VSAOI** (līdzīgi kā tas ir dīkstāves pabalstam). Pabalsta apjoms paliek nemainīgs - 50% apmērā no mēneša vidējās bruto darba samaksas par laikposmu no 2020. gada 1. augusta līdz 31. oktobrim, bet ne vairāk par 500 eiro (minimālās algas apmērā). Par Darba ņēmēju faktiski nostrādāto samazināto darba laiku, Darba devējs pilnībā samaksā darba samaksu un algas nodokļus, savukārt, Valsts izmaksā pabalstu par pilnībā nenodrošināto darba noslodzi. Darba ņēmējs saņem līdzvērtīgus ieņēmumus, salīdzinot gan ar Darba ņēmējiem, kuri strādā pilnu slodzi un saņem ikmēneša atalgojumu (netiek pieteikti pabalstam), gan ar Darba ņēmējiem, kuri atrodas dīkstāvē un saņem dīkstāves pabalstu.
- 3) Mainot atbalsta izmaksas kārtību - VID **AAS pārskaita** nevis Darba ņēmējam, bet gan Darba devējam kā daļēju kompensāciju par bruto darba algas izmaksām, kas Darba devējam radušās maksājot pilnu mēneša atalgojumu darbiniekiem, kuri reāli netiek nodarbināti pilnu darba dienu. **Darba devējs** iesniedz VID pieteikumu AAS saņemšanai, kur papildus darbinieku sarakstam, kuri nav strādājuši pilnu darba dienu, sniedz pierādījumus VID par veikto darba algas izmaksu darbiniekiem un samaksātajiem darba algas nodokļiem. Tādā veidā tiek nodrošināts, ka Darba ņēmējiem, kuriem nav pieejams pilnas slodzes darbs krīzes laikā, tomēr nesamazinās ienākumi, salīdzinot ar atalgojumu, kas ir bijis pirms krīzes vai vidēji mēnesī 2020.gada augustā līdz oktobrī.

Apzināmies, ka valsts sniedz atbalstu krīzē cietošajiem Darba devējiem un domā par Darba ņēmēju sociālo un ekonomisko nodrošinājumu, tomēr nekādā gadījumā ar atpakalejošu datumu nedrīkst piemērot normatīvos aktus, kas pabalstus vai subsīdijas apliek ar nodokļiem, jo Darba devēji, kuriem ārkārtas stāvokļa ierobežojumu dēļ uzņēmējdarbība ir kritiski cietusi, plāno katru darba resursu un uzņēmējdarbības soli ar sevišķu rūpību un pašaujas, ka ar būtisku valsts atbalstu būs iespēja pārvarēt krīzes radītās sekas.

Ar cieņu,

Andrejs Ponomarjovs

Dr.oec., Latvijas Republikas Grāmatvežu asociācijas valdes priekšsēdētājs